

گفت‌وگویی صبا با عوامل نمایش «آریو برزن»

سر داری به بلندای تاریخ ایران

مریم عظیمی
گفت و گو

با دعوت تماشاخانه شهرزاد، نمایش «آریو برزن» که دور اول اجراهای خود را در قزوین به اتمام رسانده و به اسطوره‌ای از تاریخ سرزمینمان می‌پردازد این بار برای مخاطبان تئاتر در تهران روی صحنه می‌رود. خبرنگار صبا با عوامل این نمایش که تا ۲۲ تیر روی صحنه خواهد بود گپ و گفتی داشته که در ادامه می‌خوانید.

حامد ماکملی:

آریو برزن را برای مخاطب امروز روایت کردم

در مورد شکل‌گیری ایده «آریو برزن» و تحقیقاتی که برای بست و گسترش آن نیاز بود بگوئید.

نمایشنامه «آریو برزن» را سال ۹۳ نوشتم و ایده‌اش از آنجایی آمد که احساس کردم به این شخصیت، علی‌رغم تاثیرگذاری‌اش در تاریخ نظامی ایران در دوره هخامنشیان آنقدر که باید و شاید پرداخته نشده و نامش در طول تاریخ دچار گرد و غبار زمان شده و حتی در دوره‌هایی نادیده گرفته و نابود شده است. آریو برزن، علاوه بر اینکه ویژگی‌های ممتاز نظامی دارد و در جنگ‌های مختلف این توانایی مبارزه و فرماندهی خودش را ثابت کرده اما در رویداد مبارزه با اسکندر یک ویژگی دیگر نیز از خود نشان داده که به شدت ویژگی ممتازی است، اینکه یک فرمانده زمانی که تمام سربازان خود را از دست داده و در آستانه مرگ قرار گرفته است به پیشنهاد فرمانده سپاه مقابل یعنی اسکندر که در برابر تسلیم شدنش فرمانروایی ایران را پیشنهاد می‌کند دست رد بزند و ترجیح دهد که کشته شود تا اینکه این پیشنهاد را بپذیرد که به نظر من نشان دهنده این است که این کاراکتر یک شخصیت ممتاز است و حتما باید به آن پرداخته شود. اما متأسفانه برای این پرداخت مناسبتی به آن معنا در اختیارمان نیست و هر آنچه که از آریو برزن، می‌دانیم چیزهایی است که خود یونانیان یعنی یورش برندگان به ما در مورد او نوشته‌اند و ما از آنهاست که این اطلاعات را داریم و اگر یونانیان ذکر از واقعه آریو برزن نمی‌کردند ما هرگز حتی خبردار هم نمی‌شدیم که در برهه‌ای از تاریخ چنین انسانی وجود داشته و چنین فداکاری بزرگی برای این سرزمین کرده است. اما با تمام کمبودها و مشکلاتی که بر سر پرداخت به این موضوع وجود داشت باز به سراغ موضوع رفتم و با توجه به اتفاقاتی که خودم دوست داشتم در آن رقم بخورد یعنی پرداختن به یک کاراکتر قهرمان نظامی که به نوعی در این نمایشنامه ابعاد مختلفی از او به نمایش درآید، نمایشنامه آریو برزن شکل گرفت.

نوع نگاه شما و پرداخت تان به این کاراکتر از جهاتی یادآور نگاه و پرداخت بهرام بیضایی به کاراکترهایی مثل آرش است که مسلماً از تاثیر این نویسنده پرافتخار کشورمان حکایت دارد.

بهرام بیضایی در حوزه‌هایی از درام ایرانی بنیان‌هایی را بنا نهاده که باید پیگیری شوند چرا که ارزشمند هستند و قابلیت این را دارند که ما بتوانیم از طریق زبانی که ایشان بنوعی پایه گذارش بوده‌اند قهرمان‌های تازه‌ای خلق کنیم و به اساطیر جدیدی بپردازیم. آریو برزن هم با توجه به تاریخی که در آن قرار دارد و موقعیتی که برایش پیش می‌آید کاملاً قابلیت این را داشت که بر اساس شیوه بر خوانی، روایت و اجرا شود. یکی از مهم‌ترین مسائلی که در حوزه اجرا بسیار به آن توجه کردم این بود که این زبان کلاسیک با یک فرم و شکل امروزی تر و با استفاده از تنوع در فرم، تصویر و موسیقی مخاطب امروز را پای نمایش بنشانند تا این روایت را بشنوند و ببینند و من سعی کردم تا آریو برزن را برای مخاطب امروز روایت کنم.

از مولفه‌هایی که در طراحی حرکات نمایش به آن توجه داشتید بگوئید.

ملاک من در طراحی حرکات خود متن بوده است و سعی کردم در تصاویری که روی صحنه ایجاد می‌شود محتوایی که در متن اتفاق می‌افتد را منعکس کنم. یعنی اگر قرار است جنگی اتفاق بیافتد با ساده‌ترین فرم‌های قابل دریافت توسط بازبگرها این اتفاق روی صحنه شکل بگیرد و منبع پیدایش این حرکات و اصواتی که بازبگران در قسمت‌های مختلف نمایش تولید می‌کنند دقیقاً خود محتوای

